NORAKSTS

Lieta Nr. A 42 6950 08
Lietvedības Nr. A 02053-10/8

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 30.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis M.Birkmanis,

piedaloties pieteicējai *I.Š.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Uzņēmumu reģistra pilnvarotajam pārstāvim *S.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *I.Š.* pieteikumā par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra faktiskās rīcības – informācijas nesniegšanas atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram sniegt pieteicējai pieprasīto informāciju.

Aprakstošā daļa

[1] 2008. gada 20.maijā Uzņēmumu reģistrā saņemts *I.Š.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieprasījums izsniegt kopiju no Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2003.gada 12.augusta lēmuma „Par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus" (turpmāk arī – Lēmums) dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „PAVADONIS", reģ.Nr.4000314590, lietā.

Atbildot uz minēto pieprasījumu, Uzņēmumu reģistra darbinieks sagatavoja izziņu pieteicējai, kurā norādīja, ka 2008.gada 12.augusta lēmuma par atteikšanos reģistrēt dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „PAVADONIS", vienotais reģ.Nr.40003141590, iesniegtos dokumentus, kopiju no Uzņēmumu reģistra lietvedības nav iespējams sagatavot, jo, pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra lietu nomenklatūru 2003.gadam, lietvedības lieta Nr.21-3 „Uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), komersantu, laulāto mantisko attiecību dokumentu reģistrācijas izpildītie atteikumi" bija jāuzglabā vienu gadu.

Pieteicēja no izziņas atteikusies, par ko 2008.gada 22.maijā lietvedības sistēmas piezīmēs pie attiecīgā ieraksta ir ievadīts attiecīgais paziņojums. Pirmais pieteicējas pieprasījums ir anulēts, bet pats pieprasījuma oriģināls pievienots lietvedībai Nr.7-3.

2008.gada 26.jūnijā Uzņēmumu reģistrā saņemts pieteicējas atkārtots pieprasījums izsniegt viņai Lēmuma kopiju. Pieteicējai atkārtoti piedāvāts izsniegt tādu pašu izziņu kā minētā, bet pieteicēja atteikusies.

2008.gada 14.jūlijā Uzņēmumu reģistrā saņemts pieteicējas 2008.gada 11.jūlija iesniegums, kurā lūgts nodrošināt Lēmuma izsniegšanu papīra formā, apliecinot to Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā, kā arī norādīts, ka Uzņēmumu reģistra darbinieki atteikušies izpildīt lūgto.

2008.gada 14.augustā Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs ar lēmumu Nr.1-27-98314/1/nd pagarināja termiņu pieteicējas 2008.gada 11.jūlija iesnieguma izskatīšanai.

Ar 2008.gada 14.oktobra Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra lēmumu Nr.161 atzīta Uzņēmumu reģistra valsts notāra rīcība par tiesisku, ar kuru atteikts izsniegt pieteicējai Lēmuma elektroniskā dokumenta atvasinājumu papīra formā.

[2] 2008.gada 17.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *I.Š.* pieteikums par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra faktiskās rīcības – informācijas nesniegšanas atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram sniegt pieteicējai pieprasīto informāciju.

[3] Atbildētāju pārstāvošā iestāde Uzņēmumu reģistrs tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt.

[4] 2010.gada 31.martā tiesā saņemts papildus paskaidrojums no Uzņēmumu reģistra, kurā norādīs turpmāk minētais.

[4.1] Uzņēmumu reģistrācijas lietām pievieno tikai tos dokumentus, uz kuru pamata izdara ierakstus Uzņēmumu reģistrā vai dokumentus, kuru pievienošana tieši paredzēta likumā.

Uz tādu lēmumu pamata, ar kuriem tiek atteikta iesniegto dokumentu reģistrācija, netiek izdarīti ieraksti Uzņēmumu reģistrā, kā arī šāda veida lēmumi nav pievienojami uzņēmumu reģistrācijas lietām uz likuma pamata. Līdz ar to Uzņēmumu reģistrs lēmumus par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus nepievieno uzņēmumu reģistrācijas lietām, bet glabā tos atsevišķā lietvedībā.

[4.2] Uzņēmumu reģistrs ir valsts iestāde, līdz ar to tam ir saistoša 1995.gada 10.oktobra Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas izdotā instrukcija „Par juridisko personu arhīvu dokumentu uzkrāšanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu" (turpmāk – Instrukcija). Instrukcijas 2.3.1.1.punktā ir noteikts, lai nodrošinātu Latvijas nacionālā arhīva fonda informatīvi vērtīgo dokumentu saglabāšanu, katrai juridiskai personai (ar terminu „juridiskā persona" Instrukcijā apzīmē valsts un pašvaldību iestādes, organizācijas, uzņēmumus, sabiedriskās, kooperatīvās, konfesionālās organizācijas un citas juridiskās personas (kurās nav valsts kapitāla daļas) saskaņā ar likuma „Par arhīviem" 1.pantu) ir jāizstrādā lietu

nomenklatūra.

Ņemot vērā minēto, Uzņēmumu reģistrs izstrādā lietu nomenklatūru katram gadam. Šāda lietu nomenklatūra tika izstrādāta arī 2003.gadam. 2003.gada nomenklatūrā noteikts, ka lietvedības lieta Nr.21-3 „Uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), komersantu, laulāto mantisko attiecību dokumentu reģistrācijas izpildītie atteikumi" ir jāuzglabā vienu gadu. Tā kā Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2003.gada 12.augusta lēmums bija atteikuma lēmums reģistrēt iesniegtos dokumentus, pēc gadu ilgas uzglabāšanas, tas bija iznīcināms.

[4.3] Uzņēmuma reģistrs apliecina, ka 2003.gada 12.augusta lēmums „Par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus" dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „Pavadonis", reģ. Nr.4000314590, lietā tāpat kā citi atteikuma lēmumi tika iznīcināti beidzoties to glabāšanas termiņiem.

[5] 2010.gada 16.jūnijā tiesā saņemts papildus paskaidrojums no pieteicējas, ka Uzņēmumu reģistra norādītais, ka lēmumu par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus nepievieno reģistrācijas lietām, bet glabā atsevišķā lietvedībā un pēc gada iznīcina, nav patiess, jo dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „PAVADONIS", reģ.Nr.4000314590, lietā ir pieejami vairāki Uzņēmumu reģistra lēmumi par atteikšanos reģistrēt dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „PAVADONIS" pamatdokumentu grozījumus. Viens no Uzņēmumu reģistra mērķiem ir nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ziņu pieejamību, ko Uzņēmumu reģistrs pārkāpj.

[6] Pieteicēja tiesas sēdē uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, balstoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem.

[7] Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē pieteikumā ietverto prasījumu neatzina.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un tas ir noraidāms.

[9] Tiesības saņemt informāciju, kas ir valsts pārvaldes iestāžu rīcībā, no demokrātiskas valsts uzbūves viedokļa (Satversmes 1.pants) pamatojas ikvienas valstij piederīgas personas tiesībās būt informētai par to, kā darbojas valsts pārvalde, kurai varu pieņemt lēmumus un tos realizēt ir piešķīrusi tauta (Satversmes 2.pants).

Satversmes 104.pants paredz tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Šīs tiesības tiek īstenotas uz personas iniciatīvas pamata, vēršoties pie valsts kāda tai interesējoša jautājuma noskaidrošanai. Valsts pienākums atbilstoši šai konstitucionālajai normai ir sniegt atbildi, kurā ir

izvērtēti uzdotie jautājumi un tie motivēti atbildēti. Tādā veidā tiek aktivizēta pilsoniskā sabiedrība un valsts darbība kļūst caurskatāmāka. Tā kā valsts savus pienākumus īsteno caur dažādām institūcijām, tad Satversmes 104.panta kontekstā tas nozīmē, ka persona vēršas pie attiecīgās kompetentās institūcijas un saņem kompetentu atbildi *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 21.aprīļa sprieduma lietā SKA-22/2008 17.punktu)*.

Līdz ar to, ņemot vērā Satversmes 1.pantā nostiprināto demokrātiskas valsts principu, Satversmes 100.pantu un 104.pantu, tiesa uzskata, ka indivīdam ir konstitucionālā līmenī nostiprinātas tiesības saņemt informāciju no valsts pārvaldes.

[10] Informācijas atklātības likums konkrētāk reglamentē indivīda tiesības saņemt informāciju, kas ir valsts pārvaldes iestāžu rīcībā, kā arī atbilstošu valsts pārvaldes iestāžu pienākumu. Šā likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Šis likums nosaka vienotu kārtību, kādā privātpersonas ir tiesīgas iegūt informāciju iestādē un to izmantot (likuma 2.panta pirmā daļa, šobrīd spēkā esošā redakcija).

Izskatāmajā gadījumā pieteicējas mērķis ir saņemt Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2003.gada 12.augusta lēmuma „Par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus" dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības „PAVADONIS", reģ.Nr.4000314590, lietā, apliecinātu kopiju. Līdz ar to izvērtējot atbildētāja pienākumu sniegt pieteicēja pieprasīto informāciju, ir piemērojams Informācijas atklātības likumā ietvertais tiesiskais regulējums.

[11] Izvērtējot pieteicējas prasījumu par pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram izsniegt pieteicējai Lēmumu, tiesa atzīst, ka nav iespējams apmierināt šādu prasījumu turpmāk minēto apstākļu dēļ.

[11.1] Likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" (turpmāk – Reģistra likums) 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka Uzņēmumu reģistra amatpersona izdara ierakstus Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros, pamatojoties uz ieinteresētās personas pieteikumu, tiesas nolēmumu vai valsts pārvaldes iestādes lēmumu. Reģistra likuma 7.pantā uzskaitīti reģistrācijai (ierakstu izdarīšanai) iesniedzamie dokumenti, bet šī paša likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktā noteikts, ka izskatot iesniegtos dokumentus Uzņēmumu reģistra valsts notārs pārbauda vai dokumentiem, kurus reģistrē (pievieno lietai), vai uz kuru pamata izdara ierakstu uzņēmumu reģistra žurnālā (izņemot gada pārskatus), ir juridisks spēks un vai citas formas prasības atbilst normatīvajiem aktiem, kā arī vai ziņu un noteikumu apjoms un saturs atbilst normatīvajiem aktiem un citiem reģistrācijas lietā esošajiem dokumentiem.

Tiesa atzīst, ka atbildētājs pamatoti no citētajām tiesību normām izdarījis secinājumu, ka uzņēmumu reģistrācijas lietām pievieno tikai tos

dokumentus, uz kuru pamata izdara ierakstus Uzņēmumu reģistrā vai dokumentus, kuru pievienošana tieši paredzēta likumā. Uz tādu lēmumu pamata, ar kuriem tiek atteikta iesniegto dokumentu reģistrācija, netiek izdarīti ieraksti Uzņēmumu reģistrā, kā arī šāda veida lēmumi nav pievienojami uzņēmumu reģistrācijas lietām uz likuma pamata. Līdz ar to Uzņēmumu reģistrs lēmumus par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus nepievieno uzņēmumu reģistrācijas lietām, bet glabā tos atsevišķā lietvedībā.

[11.2] Likuma „Par arhīviem" 1.pantā noteikts, ka Latvijas nacionālajā arhīva fondā cita starpā ietilpst augstākās un vietējās valsts varas un pārvaldes institūcijās uzkrātie dokumenti. No minētā likuma 4.panta izriet, ka Latvijas nacionālā arhīva fonda valsts uzraudzības iestādes ir Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcija un valsts arhīvi. Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas un valsts arhīvu izdotie normatīvie akti, kas attiecas uz Latvijas nacionāla arhīva fondu, ir saistoši valsts un pašvaldību iestādēm, atbilstoši likuma „Par arhīviem" 4.panta pirmajai daļai.

Juridisko personu arhīvu dokumentu uzkrāšanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas kārtību nosaka Instrukcija. Atbilstoši Instrukcijas 2.3.1.1.punktam atbildētāja pienākums ir izstrādāt lietu nomenklatūru.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs ir izstrādājis lietu nomenklatūru 2003.gadam *(lietas 36.-75.lapa)*. 2003.gada nomenklatūrā noteikts, ka lietvedības lietas ar lietas indeksu Nr.21-3 „Uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), komersantu, laulāto mantisko attiecību dokumentu reģistrācijas izpildītie atteikumi" ir jāuzglabā vienu gadu *(lietas 70.lapa)*. Tā kā Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2003.gada 12.augusta lēmums bija atteikuma lēmums reģistrēt iesniegtos dokumentus, secināms, ka pēc gadu ilgas uzglabāšanas, tas bija iznīcināms, pamatojoties uz atbildētāja apstiprināto 2003.gada lietu nomenklatūru.

[11.3] Kā norādījusi atbildētāja, tad Lēmums atbilstoši lietu nomenklatūrai 2003.gadam, ticis iznīcināts. Šādos apstākļos nav iespējams izsniegt tā apliecinātu kopiju.

[12] Saskaņā ar Administratīva procesa likuma 7.pantu iestādes un tiesas rīcībai jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

Ņemot vērā iepriekš spriedumā konstatēto, tiesa neatrod pamatu atbildētāja faktiskās rīcības, kas izpaudusies kā informācijas nesniegšana, atzīšanu par prettiesisku. Atbildētājs Lēmumā ir vērtējis tā rīcībā esošos pierādījumus un pieteicēja pamatoti saņēmusi atteikumu pieprasītās informācijas saņemšanai. Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētāja rīcība ir tiesiska, savukārt pieteicējas pieteikums nav pamatots un tādejādi nepastāv priekšnoteikumi informācijas sniegšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Informācijas atklātības likuma 15.panta otro daļu, tiesa

nosprieda:

noraidīt *I.Š.* pieteikumu par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra faktiskās rīcības – informācijas nesniegšanas atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram sniegt *I.Š.* pieprasīto informāciju.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis (paraksts) M.Birkmanis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis _____ M.Birkmanis
Rīgā, 2010.gada 30.jūnijā.